

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА

01.07.2022

07-04-27S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Історія політичних та правових вчень		History of political and legal doctrines	
Шифр за ОП	ВБ2. ВБ2.1.	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань право	08	Fields of knowledge: Law	
Спеціальність право	081	Fields of study: Law	
Освітня програма: право		Educational Program: Law	

Силабус навчальної дисципліни «Історія політичних та правових вчень» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2022. 11 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21108>

Розробник силабусу: *Гришко В.І., к.пед.н., доцент кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності.*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “8” червня 2022 року

Завідувач кафедри	<i>e-підпис</i>	к.п.н., доц. Гришко В.І.
Керівник ОНП	<i>e-підпис</i>	к.ю.н., проф. Цимбалюк В.І.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННП
Протокол №11 від “29” червня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННП	<i>e-підпис</i>	к.ю.н., проф. Цимбалюк В.І.
--	-----------------	-----------------------------

СЗ №-3318 в ЕДО НУВГП

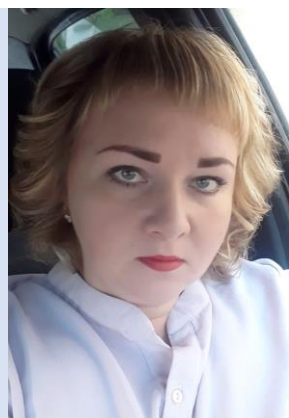
© Гришко В.І., 2022
© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Спеціальність	<i>081-Право</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік, 1 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>18/2 годин</i>
Практичні заняття:	<i>14/6 годин</i>
Самостійна робота:	<i>58/82 годин</i>
Курсова робота:	<i>-</i>
Форма навчання	<i>Денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності.

Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Гришко_Вікторія_Іванівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0001-7512-0005
Як комунікувати	v.i.grichko@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Мета вивчення дисципліни – набуття студентами знань щодо етапів історичного процесу нагромадження знань у сфері держави та права (загальнотеоретичних, державно-правових, цивільно-правових, кримінально-правових і інших) у вигляді вчень, теорій, шкіл, ідей в різні періоди (рабовласницький, феодальний, буржуазний, соціалістичний, посткапіталістичний, постсоціалістичний) з визначенням своєрідності систем юридичного знання певних народів і держав, вітчизняної думки про державу та право.

<p><i>Завдання дисципліни: допомогти у засвоєнні студентами об'єктивної історичної закономірності становлення державно-правових форм організації суспільного життя; сформулювати навички орієнтування у складнощях правової методології сучасних концепцій, що пояснюють сутність та призначення держави, права, правових явищ; обґрунтувати конкретні державно-правові погляди; визначити новизну, оригінальність і соціальну цінність концепцій і поглядів; сприяти оптимальному використанню історичного досвіду правового розвитку демократичних країн, що має практичне значення для вдосконалення процесу вітчизняного державотворення.</i></p>
<p>Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle</p>
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course</p>
<p>Компетентності</p>
<p><i>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов</i></p> <p><i>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i></p> <p><i>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</i></p> <p><i>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</i></p> <p><i>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</i></p> <p><i>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</i></p> <p><i>СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.</i></p> <p><i>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</i></p> <p><i>СК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.</i></p> <p><i>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</i></p> <p><i>СК19. Здатність до адаптації у професійному середовищі, вміння вирішувати складні професійні задачі, застосовуючи сучасні інформаційні технології</i></p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)</p>
<p><i>РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</i></p> <p><i>РН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</i></p> <p><i>РН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.</i></p> <p><i>РН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</i></p> <p><i>РН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з періодичних та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.</i></p> <p><i>РН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</i></p> <p><i>РН16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.</i></p> <p><i>РН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.</i></p>

PH21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Структура та зміст освітнього компонента

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ЯК НАУКА Й НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- 1.1 Завдання і значення курсу історії вчень про державу та право
- 1.2 Предмет історії вчень про державу та право
- 1.3. Методи історії вчень про державу та право
- 1.4 Критерії оцінки державно-правових учень
- 1.5 Функції історії вчень про державу та право
- 1.6. Взаємозв'язок історії вчень про державу та право з іншими дисциплінами
- 1.7 Періодизація історії вчень про державу та право

ТЕМА 2. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

- 2.1. Загальні риси міфологічних уявлень про державу і право у країнах Стародавнього Сходу
- 2.2. Політико-правові ідеї в Стародавній Індії: брахманізм і буддизм
- 2.3. Держава і право в поглядах давньокитайських мислителів
  - 2.3.1 Лао-цзи та його даосизм
  - 2.3.2 Погляди на державу та право Мо-цзи
  - 2.3.3 Державно-правові погляди легістів
- 2.4 Становлення державно-правової думки Стародавньої Греції та її періодизація

ТЕМА 3. РОЗВИТОК УЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

- 3.1 Загальноісторичні передумови формування середньовічних поглядів на державу та право
- 3.2 Учення про державу та право Томи Аквінського
- 3.3 Державно-правові погляди Марсилія Падуанського
- 3.4 Розвиток учень про державу та право юридичними школами X~XVI століть
- 3.5 Формування та розвиток мусульманської думки про державу і право

ТЕМА 4. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО XV-XVII СТОЛІТЬ. УТОПІЧНИЙ СОЦІАЛІЗМ

- 4.1 Учення про державу та право Нікколо Макіавеллі
- 4.2 Гуго Гроцій про державу і право
- 4.3 Розвиток теорії природного права у вченні Томаса Гоббса
- 4.4 Природно-правова теорія Бенедикта Спінози
- 4.5 Учення Джона Локка про державу та право
- 4.6 Державно-правові погляди Жана Бодена
- 4.7 Вчення про державу та право Мартіна Лютера
- 4.8 Політико-правові погляди Жана Мельє
- 4.9 Погляди на державу та право Роберта Оуена
- 4.10 Томазо Кампанелла

ТЕМА 5-6. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСВІТНИЦТВА XVIII СТ. ТА ПЕРІОДУ БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ США

- 6.1 Учення про державу та право Шарля Монтеск'є
- 6.2 Державно - правові погляди Вольтера
- 6.3 Учення Жан – Жака Руссо про виникнення держави та права. Поняття народного суверенітету
- 6.4 Державно – правові погляди Дені Дідро
- 6.5 Погляди на державу та право Клода Гельвеція
- 6.6 Державно – правові уявлення Поля Гольбаха
- 6.7 Внесок у розвиток права Чезаре Беккарія
- 6.8 Учення про державу та право Християна Томазія
- 6.9 Державно-правові ідеї Бенджаміна Франкліна
- 6.10 Погляди на державу та право Томаса Пейна
- 6.11 Погляди на природні права людини, сутність влади, республіканські принципи організації та діяльності держави Томаса Джефферсона
- 6.12 Учення Александра Гамільтона про сильну централізовану федеральну владу
- 6.13 Державно-правові погляди Джона Адамса
- 6.14 Погляди на державу та право Джеймса Медіссона

**ТЕМА 7. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ КІНЦЯ XVIII
СТ. - ПОЧАТКУ XIX СТ**

- 7.1 Державно – правові погляди Іммануїла Канта
- 7.2 Політико – правова концепція Георга Гегеля
- 7.3 Ідеї держави та права у творчості Йоганна Фіхте
- 7.4 Погляди на державу та право Ієрамії Бентама
- 7.5 Державно-правові погляди Джона Мілля
- 7.6 Вчення про державу та право Бенжамена Констана
- 7.7 Державно-правова концепція Алексіса де Токвіля

**ТЕМА 8. СТАНОВЛЕННЯ Й РОЗВИТОК УЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В
СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ**

- 8.1 Державно – правові погляди Івана Вишенського
- 8.2 Петро Могила та його погляди на державу та право
- 8.3 Державно – правові погляди Богдана Хмельницького
- 8.4 Політико – правові погляди Івана Мазепи
- 8.5 Конституційний проект незалежної держави Пилипа Орлика
- 8.6 Державно-правовий проект Кирило-Мефодіївського товариства
- 8.7 Державно-правові погляди Тараса Шевченка
- 8.8 Державно-правові погляди Миколи Костомарова
- 8.9 Політико-правові погляди Михайла Драгоманова
- 8.10 Державно-правові погляди Івана Франка
- 8.11 Проблеми права та держави у творчості Михайла Грушевського
- 8.12 Політико-правове вчення Володимира Винниченка

**ТЕМА 9. ОСНОВНІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТ. —
XX СТ.**

- 9.1 Державно – правові теорії позитивізму в ученні Огюста Конта
- 9.2 Юридичний позитивізм Джона Остіна
- 9.3 Нормативна теорія Ганса Кельзена
- 9.4 Анархізм про державу та право
- 9.5 Прудон П'єр Жозеф
- 9.6 Госпар Шмідт
- 9.7 Фрідріх Ніцше

<p>9.8 Концепції правової держави</p> <p>9.9 Теорія еліт</p> <p>9.10 Теорія національної держави</p> <p>9.11 Теорія інституціоналізму</p>
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)
<i>Комунікативні здібності, розвиток самоорганізації, робота в команді, психологічна стресостійкість.</i>
Форми та методи навчання
<p>Форми навчання: <i>Міні-лекції, презентації, тренінги, обговорення, рольові ігри</i></p> <p>Методи навчання: <i>аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, презентація, елементи гри</i></p>
Порядок та критерії оцінювання
<p><i>Для досягнення цілей та завдань курсу потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); проводити елементи занять; вчасно здати модульні контролі знань.</i></p> <p><i>Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, здобувачі освіти під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.</i></p> <p><i>За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, здобувач отримує такі обов'язкові бали:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– по 7 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;</i> <i>– 11 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;</i> <i>– 20 балів – модуль 1;</i> <i>– 20 балів – модуль 2.</i> <p><i>Усього 100 балів.</i></p> <p><i>Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.</i></p> <p><i>Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,4 бали (8 балів), рівень 2 – 8 запитань по 1 балу (8 балів), рівень 3 – 2 запитання по 2 бали (4 бали). Усього – 20 балів.</i></p>
Поєднання навчання та досліджень
<p><i>Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Гришко В.І., Романюк І.І. Особливості видозміни антропологічного вчення Ф. Ніцше про «надлюдину» в умовах зростання ідей націоналізму в Німеччині у 30-х роках ХХ століття // Науковий журнал Молодий вчений. – Херсон – 2017. – № 5.1 (45.1). – С. 15-18.</i> <i>2. Мазяр А.К. Проблема взаємного впливу релігії та політики у Стародавньому світі // Студентський вісник НУВГП. – Вип.1(7), 2017. – С. 155-158.</i> <i>3. Гришко В.І. Історичні передумови формування гендерної нерівності у суспільстві // Науково-практичний господарсько-правовий журнал “Підприємництво, господарство і</i>

право” - № 2 (276). - К., 2019. - С. 141-146.

4. Гришко В.І., Богатирчук В.В. Порівняльний аспект основних положень Німецького цивільного уложення з положеннями Римського приватного права // Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 20-21 вересня 2019 року). - Львів : "Центр правничих ініціатив", 2019. - С. 11-13.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література:

1. Історія політичних і правових вчень: від стародавніх часів до XVII століття / Д. В. Журавльов, О. В. Коротюк, О. В. Лавринович та ін. – К. : ОВК, 2021. – 238 с.

2. Зозуля Є. В., Туренко О. С., Іванов І. В. Історія вчень про державу і право : навч. посіб / Є. В. Зозуля, О. С. Туренко, І. В. Іванов. – Херсон: «Олді-Плюс», 2018. – 308 с.

3. Козинець О. Г., Півень Б. О. Політичні та правові погляди Нікколо Макіавеллі в історичному та сучасному аспекті // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 3. 2019. – С. 8-11.

4. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Марчук, Г. В. Марчук. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 480 с.

5. Історія вчень про державу і право: навч. посібник. – 4-те вид., доповн., у 2-х част. Київ: Алерта, 2015. 416 с.

6. Історія вчень про право і державу : курс лекцій, прочит. у Нац. ун-ті «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого» / Г. Г. Демиденко. Харків: Право, 2012. 415 с.

7. Історія вчень про державу і право : навч. посіб. / В. В. Ладиченко, В. В. Орленко, В. І. Орленко; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Медінформ, 2014. 462 с.

8. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. / В. Г. Ротань та ін.; відп. ред. В. Г. Ротань. Харків: Право, 2013. 751 с.

9. Сорока М. В. Методологічні засади дослідження історії української політичної філософії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. 2014. Вип. 3. С. 26-32.

10. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави і права: підручник. Київ: НА СБУ, 2019. 275 с.

11. Історія політичних і правових вчень: від стародавніх часів до XVII століття / Д. В. Журавльов, О. В. Коротюк, О. В. Лавринович та ін. – К. : ОВК, 2021. – 238 с.

12. Маїталір Х.В. Державно-правові погляди Євгена Петрушевича: монографія / Х.В. Маїталір, Д.Є. Забзалюк. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 178 с.

13. Забзалюк Д. Є. Хрестоносний рух Середньовіччя: політико-правовий вимір : монографія / Забзалюк Дмитро Євгенович; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів: СПОЛОМ, 2020. – 428 с.

14. Суверенітет. Генеалогія ідеї в контексті політичної та правової історії [Текст] : монографія / Севрюков Д. – К. : Талком, 2018. – 234 с.

15. Хитра А.Я. Державно-правові погляди Павла Скоропадського: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 - історія та теорія держави і права; історія політичних і правових вчень / Хитра Андрій Ярославович. - Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2003. - 19 с.

16. Донченко О.І. Система суспільно-політичних поглядів Г. Сковороди // Юридичний науковий електронний журнал. - № 3/2021. – С. 15-19.

17. Козинець О. Г. Платон та Арістотель про державу і право: порівняльна характеристика / О. Г. Козинець, А. І. Остапенко // Актуальні проблеми держави і права : зб.

наук. пр. Вип. 89 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. – Одеса : Гельветика, 2021. – С. 37-41.

18. Папенко Н., Папенко Є. Суспільство та держава в працях Томаса Пейна // *Європейські історичні студії*. - 2018. - № 10. - С. 187-200.

19. Ханстантинов В. О. Практикум з історії політичних і правових вчень : навч. посіб. / В. О. Ханстантинов. – Миколаїв : МНАУ, 2014. – 200 с.

20. Козинець О. Г. Критика суспільно-політичних та соціальних порядків, феодального права і судочинства в працях Григорія Сковороди / О. Г. Козинець, Н. О. Макогін // *Правові новели*. — 2021. — Вип. 13. — С. 30-35.

21. Кокошко Ф.І. Політико-правові аспекти діяльності Пилипа Орлика. Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних знань в юридичній практиці: Електронний журнал / [редкол.: Назаров О. А. (голов. ред.) та ін.]. К., 2017. № 3 (17). Дата публікації: 30.10.2018. URL: <http://expert-nazarov.com/nomera/766-2017-3-17>

22. Козинець О.Г., Приходько В.О. Держава та право в ученні Ш.Л. Монтеск'є // *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. - Том 31 (70). - № 1, 2020. – С. 26-31.

23. Хвойницька Х. Особливості трактування природно-правових ідей у творчості просвітників (Вольтер, Ж-Ж. Руссо, Ш.-Л. Монтеск'є). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Філософські науки». 2014. № 780. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/26212>.

24. Козинець, О. Г. Неоконсерватизм як основа політики Рональда Рейгана / О. Г. Козинець, О. В. Акуленко // *Право і суспільство*, 2019. - № 3. - С. 25-29.

25. Козинець, Є. Г. Гуманізація покарань та їх сумірність зі злочином у теорії Ч. Беккарія / Є. Г. Козинець, А. С. Коршун // *Leges si viata*. – Одеса, 2019. - № 6/2. - С. 36-39.

26. Козинець, О. Г. Становлення і розвиток теорії поділу влади в історії світової політико-правової думки / О. Г. Козинець, В. В. Пророченко // *Підприємництво, господарство і право*, 2020. - № 1. - С. 165-169.

27. Козинець, О. Г. Історична школа права: загальна характеристика і представники / О. Г. Козинець, К. В. Менджул // *Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 2020. - № 1. - С. 15-18.

28. Леськів М. Філософсько-теологічне осмислення «людини політичної» в епоху Середньовіччя // *Вісник Дніпропетровського університету*. – 2015. - № 4. – С. 184-190.

29. Омельчук В.В., Лісничка В.М. Релігійна політика стародавніх і середньовічних держав / Омельчук В.В., Лісничка В. М.: Навчальний посібник. – К.: Персонал, 2011. – 608 с.

30. Турчак О. В. Взаємодія канонічного та публічного права Середньовічної доби: політико-правовий вимір // *Правова система: теорія і практика*. -№ 4, 2020. – С. 159-164.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

3. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

4. <http://www.nbuv.gov.ua> – офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.

5. <http://www.catalogue.nplu.org> – офіційний сайт Національна парламентська бібліотека України.

Дедлайни та перекладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації»

академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumentu>. Оголошення стосовно дедлайнів задачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

На ресурсі - <https://www.skeptic.in.ua/integrity/?fbclid=IwAR2TE9zaoPiVjFfH281AqWCB4Sl16GlCpmjfto6CvZ0eAN7efPpMM7LmuHY> здобувачі зможуть знайти: офіційні документи і рекомендації, ФБ, Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні, вебінари, короткі відеопоради, аналітика, книжки, монографії, системи виявлення текстових запозичень, кодекси етики, академічне письмо, дискусії, інфографіка.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання, за згодою, запрошуються викладачі юридичних дисциплін (доценти, професори), фахівці-юристи, тощо.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, здобувачі можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341>.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати періодично, враховуючи зміни у законодавстві України, наукових досягнень у сфері історико-правових досліджень.

Здобувачі також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування: <http://er3.nuwm.edu.ua/4398/>

- Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування: <http://er3.nuwm.edu.ua/19458/>.

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

-електронні бібліотеки: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>

-Як знайти статтю у Scopus: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>

-База періодичних видань: <https://www.scimagoir.com/>

-Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>

-Здобувачі можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Лектор

В.І. Гришко